

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva.

»Obrtni Vestnik«

izhaja
mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu
ter stane celoletno . . K 24
polletno . . » 12
posamezna številka . . » 1

Oficijelno glasilo „Dež. zveze kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani“
in „Zveze južnoštajerskih obrtnih zadrug“ s sedežem v Laškem trgu
in slovenskih obrtnih društev.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.
Ponatis dovoljen le z navedbo vira.

Cene inseratom:

$\frac{1}{3}$ strani pri enkratni objavi
K 6, pri večkratnih objavah
primeren popust.
Za male objave enostopna
petitvrsta K 1.

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, Dunajska cesta 20

III. letnik.

V Ljubljani, 14. februarja 1920.

Štev. 4.

Naš obrtni naraščaj.

Krepak obrtni stan je eden glavnih stebrov države. Ako naj krepak obstane, treba je zadostnega naraščaja s primerno naobrazbo. Na podlagi statističnih podatkov posebno zadnjih let pred vojno, moramo danes tak obstoj zanikati, saj občuti se v nekaterih obrtnih pomanjkanje naraščaja. In kak je ta naraščaj? Večinoma se je tiste dečke, ki se niso v šoli ničesar naučili, smatralo dobrim, učiti se rokodelstva. Kaki pomočniki in mojstri nastanejo iz take tvarine, si lahko vsak sam predoči. Skoraj brez truda visok zaslužek tekom vojne je razmere še poslabšal, mladino je odvajal od vaještva. Imamo neprimerno visoko število neizkušenih pomožnih delavcev, dočim se vedno bolj krči za obrt število mladostnih, a kvalificiranih delavcev.

Slovenci smo sicer trenutno ognjevit, a v splošnem navadno pasivne narave. Zadovoljujemo se s pohlevnim, a gotovim zaslužkom, ne stremimo po višjem zaslužku, ki je pa mogoč z vse sile zahtevajočim konkurenčnim bojem. Zato vse sili v državne, mestne, tovarniške, železniške itd. službe, a za obrt, posebno za nekatere stroke, se pa malokdo zanima.

Deloma so obrtniki tega sami krivi. V prešlih časih so se posvetili obrtnikovi otroci očetovemu poklicu, saj obrt ima še vedno »zlato dno«, kar danes še v večji meri velja; a nekaj časa sem obrtniki svoje otroke le »študirajo« brez ozira, ali imajo ti tudi zmožnosti ali ne. Običajna vtemeljitev te prakse je, »da se ne bodejo naši otroci toliko mučili, kot smo se mi«. Roditelji, ki so navadno brez beliča začeli obrtovati, ki so pa z vztrajno pridnostjo prišli do blagostanja, zaničujejo in se sramujejo svoje poštene obrti. Nerazumno je, zakaj bi otroci, katerih starši so se trudili, tudi svojih svežih moči ne tvegali, da bi od svojih prednikov prevzeto ali podedovano obrt obdržali ali izpopolnili. Vojni in današnji časi dokazujejo, da se imajo ravno takozvani »študirani« sloji boriti hujše od obrtnika za svoje potreščine.

Tudi starši-neobrniki ne dajo svojih otrok v obrt, nego jih silijo v šole ali jih puste po različnih podjetjih vporabljeni kot navadne delavce, ker dobivajo ondi takoj mezdno, čeprav se ničesar ne uče.

Nepravilno je, da hočejo vseprek nabasati mladino z za resnično življenje popolnoma nepotrebno učenostjo, a še večje zlo je neučeno pomožno delavstvo za obrtništvo. Odtegujejo se dragocene moči naši obrti, a

velekapitalu se nudijo dragocene moči, ker neizkušen pomožni delavec je najljubši izkoriščevanec velekapitala,

Ravno vojna je dokazala, da prenese obrtni stan in kvalificirano delavstvo veliko lažje grozno gospodarsko krizo, v katero nas je vojna treščila, kakor stalni nastavljeni. Mezde obrtniških delavcev presega čisto plače višjih uradnikov in se tudi obrtniki, čeravno jim ne lete pečene goske v usta, lažje bijejo s pošastmi neznosnih valutnih razmer, nego nastavljeni z mesečnimi plačami. Sposoben delavec se veliko prej kot študiranec osamosvoji, slednji ima, ako ravno je zlezel visoko na uradni lestvici, vendar vedno predpostavljene, a obrtnik je sam svoj gospod.

Časi so zelo teški, res so tovarne vničile marsikako panogo obrti, ali vseh ne more močoh kapitalizma požreti. Pametni državniki natančno pojmiyo, da se držav ne more z revolucionarnimi, temveč samo s konservativnimi elementi vzdrževati in med zadnje spada obrtniški stan. Ne puhle besede, temveč pošteno delo živi svet. Za krepak obrtni stan treba je zadostnega, inteligentnega naraščaja in ne »analfabetov«. Sveta dolžnost države je, da posveča obrtništvo in naraščaju največjo pozornost in ne samo višjim šolam in vseučilišču, daje vaještvo in pomočništvo šole, ter obrt podpira zadruga v njih stremljenju za izboljšanje bodočnosti obrtniškega stanu.

Resolucije gospodarskih organizacij v Ljubljani k valutnemu vprašanju.

Z ozirom na kritični položaj, v katerega prihaja valutno vprašanje, se je vršilo dne 11. februarja 1920 zborovanje zastopnikov slovenskih gospodarskih organizacij v Ljubljani, ki so po vsestranskem razmotrivanju valutnega vprašanja sklenile sledečo resolucijo soglasno:

Podpisane gospodarske organizacije vztrajajo na svojem dosedanjem stališču glede valutnega vprašanja ter obžalujejo, da je ministrstvo pri najnovejših odredbah v valutnem vprašanju ignoriralo pozitivne ekonomske razloge, kateri so se navajali s strani gospodarskih krogov kronskega področja ter izvedlo na škodo jugoslovanske krone devalvacijski princip kot temelj za rešitev valutnega problema. Vsled tega od-

klanjajo vsako odgovornost za nepotrebne škodljive posledice, katere morajo vsled tega postopanja neizbežno nastati za našo gospodarstvo in za našo državo. Z izvedbo valutne reforme na način, kakor ga je zamislilo ministristvo, nikakor niso odstranjene nepregledne kvarne posledice, katere morajo neodbitno nastopiti v narodnem gospodarstvu in v socialnem življenju najširših plasti naroda.

Ako se istočasno z izmeno jugoslovanske krone ne vzame iz prometa popolnoma tudi stari bančni dinar, opozarjajo na neizogibno nadaljno devalvacijo nove kronsko-dinarske novčaničice, izdane od države v zameno za krono, v njeni notranji vrednosti napram staremu bančnemu dinarju, s čimur bo kronsko področje po nepotrebem znova gospodarsko oškodovano.

Najodločneje zahtevajo, da se ne izvede nikaka relacija brez narodnega predstavnštva, stoječ na stališču, da je edino parlament poklican govoriti odločilno besedo v tem najvažnejšem gospodarskem vprašanju.

Pozivljamo politične stranke, da v interesu normalnega gospodarskega razvitka naše narodne države delajo na to, da se pri reševanju valutnega problema v polni meri vpoštevajo gospodarski razlogi, ker je le v tem primeru mogoč napredek in povzdiga našega skupnega narodnega gospodarstva. Nameravana slaba rešitev valutnega vprašanja bi v največji meri ogrožala gospodarsko in politično konsolidacijo naše mlade države. Če se vztraja na izvedbi sedaj nameravane valutne reforme navzlic ponovnim in utemeljenim opozoritvam, so politične stranke poklicane, da odstranijo z odločilnega mesta osebe, katere z nepremišljeno valutno politiko ustvarjajo nevarnost velikih perturbacij in političnega razkroja v naši mladi, še nekonsolidirani domovini.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani. Slovenska kmetijska družba v Ljubljani. Zveza industrijev na slovenskem ozemlju. Pripravljalni odbor zveze trgovskih gremijev. Deželna zveza slovenskih obrtnih zadrug. Jugoslovanska obrtna zveza. Zadružna zveza v Ljubljani. Zveza jugoslovanskih hranilnic. Zveza upnikov v Sloveniji. Slovensko trgovsko društvo »Merkur«. Društvo hišnih posestnikov.

Industrija ogljenčeve kisline in sodavičarska obrt v Jugoslaviji.

Jako težko pogrešamo industrije ogljenčeve kisline v Sloveniji in zato se bomo morali požuriti, da odpomoremo temu nedostatku. Obrnili smo se na gos. P. Srečka Potnika v Ljubljani kot strokovnjaka v tej industriji in dobili smo od njega nastopne podatke.

Nekaj let pred vojno se je v Rušah pri Mariboru opustila tamošnja tovarna ogljenčeve kisline, znana pod imenom »Securitas«. Bila je last predlansko leto umrlega Maksa Woschnagga, ki je bil, čeravno Nemec, napram slovenskim odjemalcem zelo vjuden, vstrečljiv in soliden.

Podjetje se je preselilo v okolico Celovca, se razširilo in postalo last komanditne družbe.

Nekako sredi vojne je avstrijska vojaška oblast vzela vso produkcijo ogljenčeve kisline pod nadzorstvo in ker je za svoje obrate na italijanski fronti rabila velike množine te kisline, je nedostajalo je za soda-

vičarsko obrt, ki je začela vsled tega propadati. Posebno občutno je bilo pomanjkanje v letu 1917 in 18 ter so v teh letih mnogi sodavičarski obrti prenehali. Trpela je pa tudi tovarna »Securitas«, ker se je po izgubilo mnogo jeklenih cilindrov ali tub po okupiranem italijanskem ozemlju.

Po prevratu so nastale sodavičarjem nove težkoče v nabavi ogljenčeve kisline. Tovarni je vedno primanjkovalo cilindrov, navadno tudi koksa. Sodavičarji so se pehali za cilindri, plačevali visoke kavcije, moledovali pri vladi za koks, letali za izvoznimi in uvoznimi dovoljenji, se vozili k ravnateljstvu v Ruše, Celovec ali na Dunaj, in če so končno vlovili par cilindrov kisline, je bila jako draga.

Marsikateri obrtnik se je pri tem hudoval na vlado in kajpa tudi na Jugoslavijo, kakor navadno vsak pri nas, če ima na nogi veliki ali mali žulj ali celo nobenega.

Lahko rečemo, da se bo sodavičarska obrt še dolgo časa borila z opisanimi težkočami.

Ne bo kazalo drugega, kot da se sodavičarska obrt kot največja konzumentinja ogljenčeve kisline resno začne baviti z mislijo na ustanovitev lastne tovarne te kisline. Kako je sedaj s preskrbo z ogljenčevno kislino, nam povejo sledeče vrste.

Slovenijo, vključno Trst, Goriško, Istro in Dalmacijo je zalagala tovarna »Securitas« v Celovcu. Hrvaško in deloma Srbijo so zalagale večinoma budimpeštanske tovarne in temešvarska. V našo last do sedaj niso prišle tovarne v Celovcu in Temešvaru. Slednja je prišla v rumunsko posest in tako ima Rumunija sedaj štiri tovarne in sicer v Temešvaru, Bukarešti, Ploesti in Dumbraveni. Zadnje tri tovarne so bile ustanovljene leta 1909 ter so producirale do 150 kg kisline na uro. Vlada jim je dala dovoljenje, da smejo skoz 15 let uvažati carine prosto vse stroje in strojne dele, ki jih rabijo za ustanovitev ali razširjenje obrata.

Vse države, ki so nastale na ozemlju bivše Avstrije, imajo svoje tovarne, le Jugoslavija ne.

Da je ogljenčeva kislina eden najvažnejših industrijskih proizvodov, o tem ni dvoma. Poleg sodavičarjev rabijo ogljenčevno kislino kopališča, učni zavodi, zdravniški krogi, hladilne naprave, pivovarne, gostilne, nekatera podjetja za pogon gotovih motorjev itd.

Vsled važnosti in jako obširne porabe te kisline moramo najtopleje priporočati sodavičarski zadrugi za Slovenijo, da naj vendar že vzame svoj stari načrt resno v pretres in naj ga s sodelovanjem drugih prizadetih krogov tudi izpelje. Naj ne plaši nikogar dejstvo, da bo preteklo gotovo še eno leto, predno bi se s tovarno lahko začelo delati; glavno je, da se sestavi odbor, ki bo vzel v roke pripravljala dela.

Predvsem bi moral ta odbor zbrati natančnejši pregled o porabi kisline v naši državi in na podlagi teh statističnih podatkov bi se potem izdelal načrt in proračun glede obsega prostorov in strojne opreme.

Ker je produkcija ogljenčeve kisline iz koksa najcenejša, bi se morali tudi dognati nabavni viri koksa in njegova kakovost.

Do sedaj obstoječe tovarne ogljenčeve kisline so bile opremljene po teh le tovarnah: Sürther Maschinenfabrik, Sürth pri Köln, G. A. Schütz. Würzen. Cilindre ali kotle pa je izdelovala v prvi vrsti tvrdka Mannesmannröhrenwerke.

V vprašanju o bodoči preskrbi z ogljenčevno kislino gre sodavičarjem tako za kožo, da bo vsak

radevolje posegel po delnicah lastne tovarne. Seveda moramo takoj povdarjati, da bo podjetje zahtevalo velike zneske.

Namen zgorajšnjih vrstic je, spraviti dolgoletne želje in naklepe sodavičarjev v javnost. Mnogo se je vsako leto o teh željah in naklepih brezplodno bese-dičilo. Prišel je sedaj trenotek, dani so vsi pogoji, zagotovljen velik konzum brez konkurence. V današnjih dneh mora vsaki resni Jugoslovian imeti le eno misel: Kaj bi lahko izdelovali in kaj kupovali doma, da ostane zaslužek otačini, da ne kupujemo v tujini in ne podpiramo tujcev. Zadnji stavek je vzet iz dopisa nekega trgovca v Skoplju. Stavek je kratek ali pove mnogo.

Obrtni Vestnik in Zveza obrtnih zadrug sta vedno na razpolago, kolikor je možno in potrebno.

Črmlanec.

Osrednji prodajni urad za pohištvo.

Pri nas bi lahko marsikatera panoga gospodarstva veliko boljše uspevala, če bi bilo med nami vrh gospodarskega smisla, več organizatoričnega duha in čuta vzajemnosti. Predvsem nam primanjkuje organizatorični duh in primerna podjetnost. Dokazuje nam to tudi nastopno.

Zveza obrtnih zadrug je dobila že veliko dopisov, iz katerih je razvidno, da je pri nas jako razvito pohištveno mizarstvo in da to izdeluje pohištva čez domačo potrebo. Izdeluje tudi fino pohištvo.

Nasprotno pa vemo iz zanesljivih virov, da se uvaža v veliki meri pohištvo iz Avstrije. Samo v Slovenijo se je uvozilo tekom zadnjih treh mesecev za več kot 600.000 kron pohištva. Znanje so nam številke le za Slovenijo. Uvoz v druge dele naše države je gotovo veliko večji.

Številni obrtniki ponujajo svoje izdelke, eden ima po več spalnih in jedilnih oprav, drugi zopet izjavlja, da more dobaviti takoj večjo množino pohištva, zopet drugi je skromnejši in pravi, da ima po tri, štiri ali pet spalnih in jedilnih sob itd. Vsak pa povprašuje, ali in kako bi prodal v Srbijo in druge kraje naše države.

Na eni strani imamo tedaj precejšnjo produkcijo, na drugi strani pa velik uvoz. Naši obrtniki imajo doma pohištvo, ga ne morejo ali ne znajo spraviti v denar, pa morajo počivati, na drugi strani pa naši kupci kupujejo židovsko blago. Posebno trpe vsled teh razmer goriški mizarji begunci, ki so vajeni tudi jako finega dela, in so prej potom* svoje zadruge spravljali svoje izdelke v orient.

Vsak tedaj uvidi, da stvar ni v redu in da so oškodovane koristi našega mizarstva. Potrebujemo posredovalca med proizvajalcem in kupcem. Posamezni proizvajalci so preveč raztreseni po Sloveniji, nimajo prilike in morda tudi ne primerne trgovske izobrazbe, da bi spravljali svoje izdelke z uspehom med ljudi.

Zato potrebujejo pohištveni mizarji posredovalca in tega dobijo, če se združijo v prodajno zadrugo, si ustanovijo nekak osrednji prodajni urad, ki bi spravljali izdelke v promet. Sedaj, ko je potreba v naši državi velika, bi seveda zalagali domačo potrebo, pozneje bi pa morali s svojimi izdelki v svet.

Ta zadruga ali urad bi pa tudi ustanovljal in vzdrževal vzorne zaloge. Za sedaj ni potrebno, da bi bile bogzna kako velike ali luksozne, zadostovalo bi, če bi bilo izstavljenih nekaj lepih oprav in bi bile vrh tega na razpolago slike ali fotografije oprav, ki so pri obrtnikih. Take vzorne zaloge bi naj bile v glavnih mestih in drugih važnih središčih naše države.

Res bi bili s tem spojeni troški, ali računamo lahko s pomočjo bratskih obrtnih organizacij v drugih delih naše države, z večjim dobičkom pri prodaji in tudi z veliko večjim prometom.

Zadruga ali urad bi pa tudi moral preskrbovati vzorce in risbe tujih izdelkov, da bi naši obrtniki videli kaj in kako izdeluje tujina in kaj je moderno.

Kakor sem že rekel, bodo naši izdelovalci pohištva pozneje gotovo morali misliti tudi na izvoz izven naših mej. Ta eksport pa bo varen in dobičkasosten le, če bo v rokah organizacije vseh izdelovalcev.

Hotel sem namigniti, kako bi se pomagalo našim mizarjem, kako bi prišli do dobrega posredovalca. Podal sem svojo misel, morda ustvarimo na njej močno organizacijo naše važne in že obsežne obrti in industrije. Morda ima kedo drugačno misel. Sporoči jo naši Zvezi obrtnih zadrug v Ljubljani, katera bo vzela stvar v roke in poskrbela, da se čimprej uresniči misel v ti ali oni obliki.

Vsi smo obrtniki, vsi se trudimo za svoj kruh in svoj obstanek, zato se pa tudi vsi pobavimo s to mislijo. Z resno voljo in vstrajnostjo se doseže ne samo mnogo, nego navadno vse. Le hoteti se mora.

Obrtno-nadaljevalne šole.

Ko je izbruhnila svetovna vojna, je med prvimi podlimi dejanji, kar jih je storila propadla Avstrija, bila tudi zatvoritev šol. Seveda so bile najbolj prizadete jugoslovanske, med temi vse obrtno-nadaljevalne šole. Celo vojno nam bivša Avstrija ni privoščila šol in je naša mladina rastla brez pouka. Najbolj slabe posledice je to imelo za obrtni naraščaj. Koj po prevratu smo seveda imeli drugega nujnega dela preveč in tako niso prišle na vrsto obrtne šole. Letos se je zadnji čas zavzela ljubljanska občina za prepotrebne obrtno-nadaljevalne šole v Ljubljani in je prevzela precejšen del bremen. Tudi država je priskočila na pomoč z izdatnim zneskom in že je bil razpisan pričetek obrtno-nadaljevalnih šol. Sedaj so pa nastale nove težave, ki so zopet pokopale naše želje.

V nastopnem prinašamo poročilo o redni seji šolskega odbora za obrtno-nadaljevalne šole z dne 15. januarja 1920, iz katerega je razvidno, zakaj se tudi letos ne bo poučevalo na obrtno-nadaljevalni šoli.

Nadsvetnik E. Lah poda natančnejši pregled o vseh odredbah, pripravih in sklepih, nanašajočih se na šolski pouk za šolsko leto 1919/20. Po raznih gmotnih težkočah in tehničnih ovirah se je s posredovanjem deželnega predsedništva, poverjenstva za uk in bogočastje, lokalnih faktorjev in posebej mestne občine, dalje šolskega odbora in pa pododbora končno vendarle posrečilo omogočiti letošnji pouk in je v Uradnem listu razglašen pričetek šolskega leta na obrtno-nadaljevalnih šolah v Ljubljani. Sedaj, ko so od strani pristojnih oblasti in lokalnih faktorjev odstranjene ovire, je pa došlo šolskemu odboru od strani učiteljstva troje pismenih vlog, iz katerih je razvidno, da učiteljstvo odklanja po poverjenstvu za uk in bogočastje fiksirane nagrade 10 K za tedensko uro na

mesec ter da zahteva za letos minimalno nagrado 50 K. Po uradnih informacijah, ki jih ima poročevalec od poklicane strani, vlada takšno zahtevo učiteljstva odklanja, ne samo ker je ne vzmore, marveč tudi načelno z ozirom na to, ker bi morala, če tu ugotovi, tudi povsod drugod, kar bi šlo v stotisočake in pa ker stoji na stališču, da je ta zahteva za nadure — kot take je namreč v danih okoliščinah te ure jemati — pretirana, če se pomisli, da se nadure plačujejo na vseučilišču po 25 K, na srednji šoli pri realijah po 20 K, pri jezikovnih urah radi korektur po 24 K, tu naj bi se pa plačevalo po 50 K. Vlada ne more ugoditi, trgovska zbornica tudi ne, mestna občina vsled ogromnih vsestranskih obvez ravnotako ne. Preostali bi torej le še oni krogi, ki doslej še niso prispevali in za katere do zneska 3200 K jamči že pri uveljavljenem ordinarijatu mestna občina proti povračilu.

Vodja Dimnik povdarja, da učiteljstvo z ozirom na obstoječo draginjo ne more zavzemati drugega stališča, nego je ono, ki ga je v predloženih vlogah označilo. Poučevati po 40 do 50 vajencev v enem oddelku je huda in nevhvalna naloga in nagrada 12 K 50 v za uro nikakor pretirana. Ker učiteljstvo od svojih zahtev ne more popustiti, predlaga, da se šole letos ne otvore.

Član Franchetti je proti nasvetu predgovornikovemu. Pouka si žele obrtniki in vajenci, ker čutijo živo potrebo po otvoritvi obrtnih šol. Naj se torej na vsak način s poukom prične. K pokritju pripomorejo lahko večja podjetja. Šlo bi tudi, če se naredbenim potom vpeljeta vpisnina in šolnina. Apelira na učiteljstvo, naj bi se v interesu dobre stvari in z ozirom na nujno potrebo nekoliko žrtvovalo in popustilo v svojih zahtevah. Stavi tozadevni predlog.

Nadzornik J. Foerster tudi priporoča Franchettijev predlog. Res je, da prejšnja avstrijska vlada slovenskega obrtnega šolstva ni podpirala. To pa ne velja od sedanje vlade, ki je pokazala najboljšo voljo in razumevanje že s tem, da je pripravljena k pokritju prispevati z dvema tretjinama cele potrebščine. Naj se ji torej ne dela težav. Naj zatorej vodstva vplivajo na učiteljstvo, da se tudi ono nekoliko žrtvuje in da stori svojo narodno dolžnost in s tem podpira prizadevanje vlade in šolskih oblasti, da popusti v svojih zahtevah.

Vodja J. Levec: So tudi še druge težkoče. Preračunali smo, da bi stala popolna samoučila, ki jih dobavlja odbor, za vsakega vajenca 202 K. To znači pri 600 vajencih izdatek 120.000 K.

Predsednik: Ker so torej tudi glede materiala tolike težave in ker mestna občina toliko gmotnih bremen ne more prevzeti na noben način, drugod pa pokritja ni dobiti, ne preostaja nič drugega, nego da se Dimnik-Levec nasvet sprejme in šolski pouk tudi za letos sistira. — Vladi naj se pa pojasni, zakaj da se je moralo to zgoditi.

Morda bi se pa le dale odpraviti ali omiliti te nove zapreke. Merodajni činitelji naj poskusijo na novo rešiti naše šole. S primerno vztrajnostjo se da mnogo doseči.

Obrtni shod v Celju.

(Nadaljevanje.)

Ignac Založnik je poročal o obrtnem šolstvu. Povdarja, da so naše šole za vajence neprimerne, je učni načrt zastarel in ga moramo izpremeniti in

prilagoditi duhu našega časa. Obrtno-nadaljevalna šola mora nuditi učencu izobrazbo, koja potrebuje za svoje življenje. Obrtnik brez šole ni več sposoben za eksistenčni boj.

Kakor smo si na novo postavili svojo državo, tako moramo popolnoma na novo preurediti svoje vajenske šole. Obrtno šolstvo mora prevzeti država, ne smejo biti te šole odvisne od milosti posameznih občin, katere jih v resnici ne morejo vzdrževati.

K besedi se oglasi poročevalec za obrtno šolstvo pri Deželni vladi za Slovenijo, gospod Šubic. Prizna, da so naše obrtne šole zastarele in so potrebne preuredbe. Deželna vlada za Slovenijo je že razpravljala o obrtnih šolah, dovolila 150 tisoč kron za vzdrževanje obrtnih šol, toda ta znesek je premajhen, so potrebe naravnost ogromne, a Deželna vlada nima sredstev, pa tedaj ne more staviti na razpolago tistih sredstev, ki so potrebna za povzdigo našega obrtnega šolstva. Tudi država prvi hip ne more žrtvovati znatnih zneskov za povzdigo obrtnega šolstva. Storila bo pač vse, kar je možno, da se pokrijejo stroški tako potrebnega obrtnega šolstva.

Izpremenil in moderniziral se bo učni načrt. Deželna vlada v Ljubljani ima že predložen novi učni načrt, ali vsled preobilice dela se ta načrt ni mogel predelati. To se bo pa gotovo v kratkem izvršilo, da dobimo moderni in v vseh ozirih odgovarjajoči učni načrt za obrtne šole.

Pouk se bo moral na vsak način vršiti po dnevni, ker večerni pouk je brez uspeha. Učenci pridejo zvečer izmučeni v šolo in čez malo trenutkov mnogi prav sladko zaspijo. Obrtništvo uvideva to, pa je z malimi izjemami že ponehalo nasprotovanje dnevnemu pouku. Redki so danes obrtniki, ki so proti dnevnemu pouku.

Nato poroča tovariš Franchetti o bolniških blagajnah. Bolniške blagajne, katere obstoje in delujejo danes, so le za delavca, a obrtniku nalagajo samo težka bremena, a mu ničesar ne nudijo za ta bremena. Država se zanima za zavarovanje delavstva za slučaj bolezni, onemoglosti, poškodbe, ne zanima pa se za obrtnika. Kdor ima koristi od bolniških blagajn, tisti naj nosi tudi bremena. Kako pride obrtnik do tega, da mora plačevati prispevke za svojega delavca, kateri zahteva svojo plačo za delo! Država skrbi za delavstvo na troške obrtnika.

Obrtnik plačuje vsemogoče davke, doklade, naklade, pa tedaj lahko zahteva od države, da se zanima tudi za njegovo starost, bolezen itd. Država se mora zanimati za tega svojega davkoplačevalca, mora skrbeti za njegovo bodočnost, mu priti na pomoč v slučaju bolezni ali onemoglosti. Osnujejo se naj bolniške blagajne za samostojne mojstre, vpelje se naj zavarovanje za slučaj starosti in onemoglosti.

Da pa prodremo s to svojo zahtevo, se moramo obrtniki sami zanimati za to za nas prepotrebno nabavo.

Ivan Čupak, tajnik Zveze obrtnih zadrug v Zagrebu, poroča o 8urnem delavniku. Njegovo poročilo je bilo tako temeljito, da je občni zbor sklenil predložiti to poročilo kot svojo spomenico vladi. Poročilo tovariša Čupaka smo že priobčili kot spomenico.

Pavle Kara Radovanič, tajnik Zveze obrtnikov v Beogradu, povdarja, da vlada predlaga razne zakonske načrte vsem, samo ne prizadetim krogom. Če bi vlada predložila načrt o osemurnem delavniku obrtnim organizacijam, bi slišala pravo mnenje.

Na predlog tov. Čupaka se je poslal ministru za trgovino in industrijo brzojav nastopne vsebine: Na konferenci v Washingtonu se je sklenilo, da se od Japonske, Kine in Indije ne zahteva uvedba 8-urnega delavnega časa, ker so pridobitne razmere v teh deželah še jako nepovoljne. Minister se naproša, da našim delegatom na tem zborovanju nalog, naj povdarjajo, da so naše pridobitne razmere istotako jako neverjetne in nikakor ne dovoljujejo uvedbe tako kratkega delavnega roka, sicer nas bo industrija sosednih držav ubila.

Tanasija Genič iz Beograda predlaga, naj se javi naš memorandum o osemurnem delavniku ministru brzojavno. Tudi predlaga brzojavni pozdrav našemu regentu Aleksandru. Oba predloga sprejeta. (Se nadaljuje.)

Naredba deželne vlade za Slovenijo

v sporazumu z oddelkom ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani in z oddelkom za prehrano Slovenije, s katero se izpopolnjujejo predpisi zoper navijanje cen.

Na podstavi avstrijskega zakona z dne 24. julija 1917., drž. zak. št. 307, se odreja:

§ 1.

Kdor za izdelovanje ali popravljanje obrtnih izdelkov, ki jih je prištevati živlenskimi in gospodarskim potrebščinam, ali za osebna obrtniška opravila, ki so neizogibno potrebna v vsakdanjem življenju, zaračunja prekomerne cene, tega kaznuje politično oblast, omenjeno v § 2., odstavku 1., naredbe deželne vlade za Slovenijo z dne 3. januarja 1920., št. 16 Ur. l., z globo do 20.000 K in z zaporom do šestih mesecev; če se tako navijanje cen ponavlja, pa se sme poleg tega tudi izreči izguba pravice do obrta, v čigar izvrševanju je bil prestop storjen.

§ 2.

Ta naredba dobi moč z dnem razglasitve.

V Ljubljani, dne 31. jannarja 1920. — **Deželna vlada za Slovenijo:** predsednik: dr. Žerjav s. r. — Oddelek za trgovino in industrijo v Ljubljani: dr. Marn s. r. — Odsek za prehrano Slovenije: dr. Senekovič s. r.

Naši shodi in zborovanja.

Ustanovitev klobučarske zadrage za Slovenijo. Dne 6. januarja 1920. se je vršil v Celju ustanovni občni zbor Klobučarske zadrage za Slovenijo. Zborovanju je predsedoval tovariš Štefan Drčič iz Brežic. Odbor se je sestavil tako: načelnik Ivan Šmigovc, Šoštanj; podnač. Fran Topolšek, Konjice. Odborniki: tov. And. Jamnik, Ljubljana; Jos. Peternel, Podčetrtek; Fran Šribar, Celje; Ivan Pretner, Braslovče; Ivan Ovčjak, Bliberk; Fran Plazota, Ptuj; Ivan Teblan, Borovnica. Namestniki: Fran Frank, Vitanje; Štefan Drčič, Brežice; Konrad Banešek, Vransko; Josip Lekše, Mozirje; zapisnikar Jos. Ravlen, Šoštanj. Letni prispevek se določi na 20 K, udnina 200 K, vpisnina učencev na 5 K, oprostitev pa 20 K. Ker so z ustanovitvijo zadrage postali vsi klobučarski mojstri z njihovimi pomočniki in učenci

udi zadrage, prosi odbor, da takoj naznanijo imena svojih pomočnikov in učencev ter rojstni kraj in starost istih. Posebno nujno rabi odbor podatke h kateri zadrugi so do sedaj pripadali. Sklene se ustanoviti si skupno nakupovalnico. Izvoli se sledeči odsek: Načelnik Lambert Chiba, Celje; nam. Andrej Jamnik, Ljubljana; zapisnikar Šmigovc Ivan, Šoštanj; odbornika Fran Plazota, Ptuj in Ivan Pretner, Braslovče. Skupna nakupovalnica je za sedajni čas najbolj važna, ter se je od vseh zborovalcev najtopleje priporočala. Odbor mora z vsemi močmi delati, da začne Nakupovalnica čimprej delovati. Visokost deležev in vpisnine bode določil izvanredni občni zbor. Sedež zadruge se nahaja v Šoštanju. Vsa pisma in vprašanja se naj naslovijo na Ivan Šmigovc, Šoštanj.

Redni občni zbor »Slovenskega obrtniškega društva v Ljubljani« se vrši v petek, dne 19. marca 1920 dopoldan ob 9. uri v učilnici št. 16., prvo nadstropje državne obrtne šole v Ljubljani. Dnevni red priobčimo v prihodnji številki »Obrtnega Vestnika« in po drugih časopisih.

Ljubljanskim obrtnikom se daje na znanje, da se vrši v soboto, dne 21. svečana ob 7. uri zvečer v steklenem salonu hotela Lloyd važen sestanek vseh v Ljubljani obstoječih samostojnih obrtnikov. Na razgovor pride več važnih točk, ki so v interesu v Ljubljani obstoječih obrtnikov, radi tega je želeli, da se omenjega sestanka obrtniki v polnem številu udeležijo. Sklicatelj je »Slovensko obrtniško društvo v Ljubljani«.

Vabilo na redni zadrugi zbor zadrage soda-vičarjev za Slovenijo, ki se vrši dne 26. februarja 1920 ob 9. uri dopoldan v posvetovalnici mestnega magistrata v Ljubljani. Dnevni red: 1. Čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poslovno poročilo. 3. Poročilo računskih preglednikov. 4. Proračun in določitev doklade za leto 1920. 5. Določitev cen. 6. Sprememba pravil. 7. Raznosterosti.

Emil More, načelnik.

Razno.

Sestanek vseh tesarskih mojstrov iz Slovenije v svrhu ustanovitve strokovne zadrage se vrši v mestni posvetovalnici (magistrat) dne 22. t. m. ob 10. uri dopoldne. Na ta sestanek se vabijo vsi tesarski mojstri iz cele Slovenije, ker se gre za ustanovitev velevažne gospodarsko-strokovne organizacije.

Industrijskim podjetjem in obrtnikom v Sloveniji v uvaževanje. Po poročilu, došlem trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, je v Pulju še kakih 2000 kvalificiranih jugoslovanskih delavcev različnih poklicev, ki so izpostavljeni preganjanju italijanskih oblasti ter bo velik del teh preganjancev prisiljen zapustiti Pulj in se naseliti v našem kraljestvu. Da se tem preganjancem, ki bi se radi vrnili v domovino, omogoči dobiti takoj delo, je potrebno dobiti podatke, koliko in katere vrste kvalificiranih delavcev bi posamezna podjetja sprejela v delo. Iz Pulja bi se radi naselili pri nas naslednji profesijonisti in sicer: približno 20 električarjev, 200 ključavničarjev, 100 mizarjev, 340 graditeljev malih ladij, 280 kovačev, 26 kotlarjev, 33 risarjev, 110 zidarjev, 12 livarjev, 5 mizarjev za modele, 16 torpednih delavcev, 11 puškarjev, 8 precizijskih delavcev za popravljanje barometrov, termometrov in kompasov, 80 inštalaterjev za parne stroje in motorje, 12 slikarjev in likarjev, 3 kleparji, 60 mornarjev, 50 kurilcev, 25 pomožnih kurilcev,

30 delavcev za izdelovanje peres ter 100 delavcev, ki so zaposleni pri paketiranju. Industrialce in obrtnike, ki reflektirajo na navedene delavce in profesijoniste, vabimo, da pošljejo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani seznam delavcev, na katere reflektirajo po strokah v teku 8 dni.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 5. Prosim, ako bo mogoče naznaniti v Obrtnem Vestniku, koliko sme postavno računati zidarski mojster zidarje od dneva ali od ure, in koliko sme računati samo od dela, t. j. 1 $\square$ m³ zida ali zida iz betona, koliko za $\square$ m² finega ometa. To bi rad vedel radi tega, da ne pride človek s kakimi paragrafi navskriž, kar se danes lahko zgodi v tej zmešnjavi.

Listnica uredništva.

Tovarišu Murodoljskemu. Vaš dopis sem prejel, ga bom o priliki porabil. Hvala in prosim še za nadaljne prispevke za list.

Listnica upravnistva.

Naš poziv in naša prošnja do tovarišev, ki so zaostali z naročnino še za leto 1919, je imela do sedaj obilo uspeha, ker je plačalo skoraj polovico tovarišev. Prosimo še enkrat ostale tovariše, ki se še niso odzvali naši prošnji, naj nam pošljejo malenkostno naročnino 9 K za leto 1919.

Ob enem tudi prosimo, da nam pomagata in nam pošljeta naročnino tudi za leto 1920.

Tovariši! ne izgovarjajte se, da nimate denarja ali ne časa za čitanje svojega stanovskega glasila. Stanovski list je največje važnosti za nas in naš stan. Težki boj bijemo za svoj obstanek, nevrejene so še gospodarske razmere in nerešena številna gospodarska vprašanja. Pri reševanju teh moramo sodelovati, ščititi moramo svoje koristi, zastopati svoje misli in zahteve, a to nam je mogoče le, če imamo svoje strokovno in stanovsko glasilo. Nihče izmed nas ni v takem položaju, da bi lahko rekel: meni ni treba ničesar več, meni je vse prav. Zato pa tudi nihče izmed nas se ne sme odtegniti sodelovanju, vsi moramo delati, vsi moramo podpirati in naročiti si »Obrtni Vestnik«.

Le tedaj bomo dosegli svoje cilje, če smo vsi brez izjeme složni v delu za izboljšanje svojega položaja in za koristi obrtnega stanu. Naše potrebe in naše zahteve ne poznajo strank, zato nas strankarstvo ne sme ločiti, je sovražnik obrtnega stanu, kdor hujska kot strankar tovariša proti tovarišu

Izdajatelj konzorij »Obrtnega Vestnika«.
Odgovorni urednik Engelbert Franchetti.
Tiskarna Makso Hrovatin v Ljubljani.

Ponudite

2-1

suhe deske

po $\frac{1}{2}$ $\frac{3}{4}$ 1 in 2 coli.

☞ kupi nekaj vagonov ☞

HERMAN PESING, Mitrovica.

Slovenci potrebujemo list, ki bi bil veliko cenejši kakor dnevnik, ki bi pa moral s svojim točnim poročanjem popolnoma nadomeščati dnevnik. Tem zahtevam in potrebam ustreza

„DOMOVINA“.

Od novega leta naprej izhaja „DOMOVINA“ trikrat na teden in sicer: ob ponedeljkih, sredah in petkih. Trikrat pošiljana stane mesečno samo 3 K.

Uprava „DOMOVINE“ je preskrbela, da prinaša list poleg pregledov vseh dogodkov tudi izvirne domače, zagrebške, beograjske in druge najnovejše brzojavne in telefonske vesti.

Mesečno, četrt-, pol- ali celoletno naročnino je pošiljati na naslov: Upravištvo „DOMOVINE“, Ljubljana, Sodna ulica št. 6.

Orodje za vse svrhe

12-11

Furnirje

2-1

bukove, hrastove in brestove v debelosti $\frac{1}{2}$ in 1 mm, bukove, orehove, javorjeve (ptičji javor), mahagonijeve, palisandrove in topolove v debelosti ca 3—4 mm, vse pohištvno okovje in ključavničarsko blago za pohištvo, medene karnise, amerik. samozvijalci, drogiče za zagrinjala itd.

dobavlja

HERMAN PESING

tovarna pohištva, Mitrovica.

Raznovrstno železnino, orodje za obrtnike in poljedelske stroje

☞ priporoča stara domača tvrda

FR. STUPICA v Ljubljani

Marije Terezije cesta št. 1. 24-10

Čevljarška zadruga z o. z. v Žireh

— nad Škofjo Loko —

izdeluje vsake vrste

od priprostega do najfinejšega izdelka ter prevzema v izvršitev vsako količino po naročilu točno, solidno in po sedanjim razmeram primernih cenah. Izvoz vsepovsod.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila. 24—10

MATIJA PERKO

stavbeni in pohištveni mizar v Zg. Šiški
pri Ljubljani, Celovška cesta 24—10
vporablja v svojem obratu samo najboljše blago.

Izvršitev točna. — Cene zmerne. — Za izvršena dela se jamči.

F. K. KAISER, puškar

12-7 Ljubljana, Šelenburgova ulica 6

priporoča svojo bogato zalogo pušk kakor tudi druge potrebščine za lov in ribji lov.

Srečko Potočnik

Ljubljana, Šelenburgova ulica 6, I. nadstropje.

Akademično izprašani krojač
:: za dame in gospode. ::

Krojačnica in izdelovalnica krojev.

Izdeluje najmodernejše kroje za gospode in dame, treba poslati samo mero obleke in dobi se po meri vrezan kraj.

Cena kroju 5 kron.

24—15

Pravi firnež

v priznani najboljši in zanesljivi kakovosti.

Vse vrste barv, suhih in oljnatih, barve za obleke, mavec (gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, prašno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarske, slikarske in zidarske čopiče, kakor tudi druge v to stroko spadajoče predmete

ima še vedno v zalogi trdka

A. Zankl sinovi

.. Ljubljana. ..

Ceniki se sedaj ne pošiljajo. 20—10

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica šte. 3,

je imela koncem leta 1918 vlog K 80,000.000
in rezervnega zaklada » 2,000.000

Sprejema vloge vsak delavnik.

Hranilnica je pupilarno varna.

Za varčevanje ima vpeljane lične

domače hranilnike.

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem
proti 4% in proti 1% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov

ima ustanovljeno 24—14

.. Kreditno društvo. ..

Westinghouse
Watt
Kremenezky
Metax
Eksport & Import

24-10

Svetla

Baterije žarnice vseh tipov
elektrotehn. predmeti
Gen. rep. za kraljestvo SHS
Janko Pogačar Ljubljana mestni trg 25

24-10

Stavbeno inženirsko podjetje
in tehniška pisarna

Ing. dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbeni inženjer.

Ljubljana, Milšerjeva ulica št. 7.

Specijelno stavbeno podjetje za betonske, železo-
betonske in vodne zgradbe. 12-10

Izraba vodnih sil.

Prevzema v izvršitev vse stavbe stavbeno inženirske
stroke in izvršitev vseh tozadevnih načrtov. Zastopstvo
strank v tehniških zadevah. Nasveti itd.

Trgovska špedicijska in komisijska deln. družba

BALKAN 3-1

Spedicija. Uvoz. Izvoz. Komisija.

Trst Ljubljana Maribor Ekspozitura Dunaj

Tel. int. 20-30 Tel. int. 366 Tel. int. 375 Opernring 21

Naslov za brzojavke: Tekoči račun pri Jadranski banki:
„BALKANSPED“ Ljubljana, Maribor, Trst, Dunaj.

Prevažanje blaga. Mednarodni transporti. Nabiralni vozovi na vse strani.

Selitve s patentnimi vozovi. Špedicije
vseh vrst. — Carinska agentura.

I. ljubljansko javno skladišče

Lasten tir spojen s tirom južne železnice. Sprejemanje blaga
v skladišče. — Carine in užitnine prosta skladišča. — Površina
skladišč preko 25.000 m².

Drogerija
I. C. Kotar

Ljubljana

Wolfova ulica št. 3.

24-16

Fotomanufaktura

24-1

I. in največja jugoslovanska tovarna
za barvanje, kemično čiščenje, pranje
in svetlo-likanje perila.

Barva vedno vsako-
vrstno blago,

čisti obleke,

pere vsakovrstno perilo
in hodi brezplačno
na dom iskat,

svetlo lika
ovratnike, zapestnice, srajce.

Jos. Reich.

Tovarna: Poljanski nasip štev. 4.

Podružnica: Šelenburgova ulica 4.

Poštna naročila se točno izvršujejo.

Nujna dela se takoj izvršujejo.